

POWAŻENIE (12) *sb n*

o oraz pierwsze e jasne, a oraz końcowe e pochylone.

sg *N* poważenie (5); -é (1), -(e) (4). ◇ *G* poważeniá (2). ◇ *D* poważeniu (1). ◇ *A* poważeni(e) (2).
◇ *L* poważeniu (2).

Sł stp, Cn brak, Linde XVI(XVIII) – XVII w.

1. Uszanowanie, szacunek, uznanie (11) :

Zwroty: »w [jakim] poważeniu być [u kogo]« [szyk zmienny] (2): cy [lege: ci, tj. dwór Stefana Batorego] yaka nagrode mieli y maya/ na koniec wiakym poważeniu beli vtzudzozyemcow ktore Pan nadworze śwym bawil *Paprup H; OrzJan 99; [Iągiedo Krol/ zbudował Kościoł Bożego ciála/ który y teraz iefzcze [...] ieft w wielkim poważeniu. ŁaszczOkulary E; CiceroBBud A2; PlutBBud Q2].*

[»w lekkim poważeniu być« ([w kogo]) = być lekceważonym: nárzekáli ná śwą ftárość: [...] y z tąd iż w lekkim poważeniu byli v tych/ ktorzy ich przedtym wielce wenerowác zwykli. *CiceroBBud 4; JanWróz 9.*]

»mieć [u kogo] poważenie« (1): Ty Práwá zowiá fię Bozkie pińáne: ktore nád inne wśzytkie przodek máią/ y nawiętżze v nas poważenie. *SkarKazSej 697a.*

[»w poważeniu mieć«: Pytácby onego Tyberyulśá Cefárzá/ czemu Tráfibulum Mátematiká fwego w wielkim poważeniu miał *JanWróz 13.*]

»znać poważenie« = doznawać szacunku, być poważanym (1): Ażem też tego wiadom że był zówżze w cenie/ W Polfce Rycerfki człowiek y znał poważenie. *CzahTr G3.*

Wyrażenia: »lekkie poważenie« [w tym: czego (5), czyje (1)] = lekceważenie [szyk 6:1] (7): O nędzny narodzie ludzki toć v ciebie lekkie poważenie woley á rofkazánia Pánfkiego *RejAp 11; s they [z pychy] wnet přętkie wzgárdzenie vrofcie/ á z wzgárdzenia lekkie poważenie á zwádá RejZwierc 157v; A tego nie mowię/ áni tych podobieńftw vzywam [...] ku lekkiemu poważeniu ciála Pána Chriftuśowego: ále tylko okazánium y ftłumieniu fprofnego wymyślu ludzkiego. CzechEp 247, 172; GórnRozm D4; O ty Iempśár moiá/ [...] té kłopoty fwoioé Porzuc/ á otrząśni fie: poważenie twoie Lekkie/ iuż fie zápláci/ pomftá godna tego. GosłCast 68; [Respons E4v]. Cf [»w lekkim poważeniu być«, »lekkie poważenie i szyderstwo«.*

»poważenie wielkie« [szyk 1:1] (2): tobie przyftoi Królu/ ábyś [...] Caeremoniae świeté/ y wiarę Pána zbáwiciela twégo/ która v nas zówżze z nabożeńftwem w poważeniu wielkim bylá/ [...] wízelákim fpofohem obrónił. *OrzJan 99; SkarKazSej 697a; [ŁaszczOkulary E; CiceroBBud A2; JanWróz 13; Rzeczpołpolita z tąd naywięcey kwitnie/ gdy ludzie godni fą w wielkim poważeniu PlutBBud Q2].*

Szeregi: »cześć i poważenie« (1): Poniewálf człowiek/ á zwłáfczá národu Szlácheckiego czci ieft y poważenia godny/ y dla fwey/ y dla przodków fwych cnoty [...] přeto plácon nie ma bydź żadnem ná świećie złotem. *GórnRozm E4v.*

»przodek i poważenie« (1): *SkarKazSej 697a cf »mieć poważenie«.*

»lekkie poważenie i szyderstwo« (1): Z ktorym pozwoleniem fobie/ ták lekkie⁸⁰ poważenia pífmá ś. y ták iáwnego z niego fzyderftwá/ przyfzli drudzy do tego niepobożeńftwá *CzechEp 172.*

2. Rozważenie, ocenienie [czego] (1) :

W połączeniu szeregowym (1): ma nie wyfrzegać káždy obywatel tego złego nafienia [tj. *opilców*]/
Bo iáka tám miłość ma być ku Bogu/ iáki rozłádek/ iákie rzeczy poważenie/ iáka ípráwá gdziekolwiek
Phil L4.

Synonimy: 1. szacunek, szanowanie, uszanowanie, uznanie.

Cf POWAŻYĆ, ROZWAŻENIE, WAŻNOŚĆ